

Senter for europarett: 2000-12-00

FORFATTER: Senter for europarett

DATO: 2000-12-00

TITTEL: Finangersaken

PUBLISERT: EuroRett nr 19 2000. Utgitt desember 2000. (EUR-2000-19-1)

SAMMENDRAG:

UTGIVER: Lovdata

Henvisninger i teksten: lov-1915-08-13-5-§ 51a (DI) , lov-1961-02-03-§ 2 (Bal) ,
lov-1961-02-03-§ 7 (Bal) , lov-1961-02-03-1 , lov-1961-02-03 (Bal) , lov-1989-06-16-69-§ 13-9
(Fal)

Finangersaken

Redaktører: Linda Dragvoll, Ketil Bøe Moen og Lars K. Christiansen

Høyesterett avsa 16. november 2000 plenumsdom i sak mellom Veronika Finanger og Storebrand Skadeforsikring AS. Tvisten gjaldt utbetaling av erstatning etter lov av 3. februar 1961 nr. 1 om ansvar for skade som motorvogn fører (bilansvarsloven). Saken reiser prinsipielle spørsmål om forholdet mellom ikke-gjennomførte EØS-direktiver og intern norsk rett. Høyesterett drøfter særlig rekkevidden av presumsjonsprinsippet, og på dette punktet dissenterer fem dommere. Samtlige dommere er enige om de øvrige spørsmålene knyttet til erstatning etter bilansvarsloven.

Sakens bakgrunn og utvikling

Den 17 år gamle Veronika Finanger var sammen med venner på fest da en av festdeltakerne ville kjøre en tur. Finanger ble med som en av to passasjerer. Bilen kjørte av veien og den andre passasjereren omkom, mens Finanger ble 60 prosent medisinsk og 100 prosent ervervsmessig ufør.

Sjåførens alkoholkonsentrasjon i blodet under kjøringen er beregnet til ca. 1,2 promille, mens promillen for Finanger er beregnet til ca. 1,7.

Frostating lagmannsrett tilkjente Finanger erstatning under henvisning til at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b var i strid med det tredje motorvognforsikringsdirektiv (Rådets direktiv 90/232/EØF) og at den norske lovbestemmelsen måtte settes til side etter § 2 i lov av 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven). Erstatningen ble redusert med 30 prosent for medvirkning til skaden, jf. bilansvarsloven § 7 første ledd.

Storebrand anket dommen til Høyesterett, som besluttet å innhente rådgivende uttalelse fra EFTA-domstolen i medhold av lov av 13. august 1915 nr. 5 om domstolene § 51 a. I sitt svar konkluderte EFTA-domstolen med at det er uforenlig med EØS-retten å avskjære en passasjers krav mot forsikringselskapet med mindre særlige grunner foreligger dersom passasjereren visste eller måtte vite at føreren var alkoholpåvirket (sak E-1/99).

Ankesaken ble prosedert i avdeling, før Høyesterett besluttet at saken i sin helhet skulle avgjøres av den samlede Høyesterett.

Bilansvarsloven

Spørsmålet om Finangers rett til erstatning drøftes først ut fra bilansvarsloven § 7 tredje ledd

bokstav b alene, uten at EØS-reglene trekkes inn. Retten legger til grunn at Finanger frivillig ble med på kjøreturen, at det var årsakssammenheng mellom førerens alkoholpåvirkning og skaden, og at Finanger var klar over at føreren var påvirket av alkohol. Vilkårene for bortfall av et eventuelt krav etter bilansvarsloven var derfor oppfylt. Det forelå heller ikke « særlige grunner » som tilsa noe annet. På den bakgrunn konkluderer Høyesterett med at Finanger ikke har noe krav etter bilansvarsloven, tolket uavhengig av EØS-retten.

EFTA-domstolens uttalelse

Høyesterett innleder sin gjennomgang av EØS-retten med generelle bemerkninger om betydningen av EFTA-domstolens uttalelse. Det understrekes at « uttalelsen fra EFTA-domstolen er rådgivende », jf. artikkel 34 i Overvåknings- og domstolsavtalen (ODA-avtalen) mellom EFTA-statene, og at dette innebærer at Høyesterett har « myndighet og plikt til selvstendig å ta stilling til hvorvidt og i hvilken grad uttalelsen skal legges til grunn for Høyesteretts avgjørelse ».

For betydningen av EFTA-domstolens uttalelse viser Høyesterett til selve opprettelsen av en egen EFTA-domstol og til at « EFTA-domstolen med sin særlige kunnskap », blant annet om rettskildebruken innen EØS-retten, « bør kunne uttale seg med betydelig autoritet ». I tillegg viser Høyesterett til Stortingets forutsetning om at domstolene i praksis vil legge EFTA-domstolens uttalelser til grunn (St.prp. nr. 100 (1991-92)). På denne bakgrunn slår Høyesterett fast at uttalelsen må tillegges « vesentlig vekt ».

Motorvognforsikringsdirektivene

Høyesterett behandler så de tre motorvognforsikringsdirektivene, Rådets direktiver 72/166/EØF av 24. april 1972, 84/5/EØF av 30. desember 1983 og 90/232/EØF av 14. mai 1990.

Høyesterett går først gjennom de aktuelle bestemmelsene i de tre direktivene. Det første motorvognforsikringsdirektivet krever at erstatningsansvar føreren måtte pådra seg, skal være dekket av en forsikring. Det andre direktivet stiller etter Høyesteretts vurdering « visse minstekrav til hvilke personer som skal være beskyttet, og til hvilke skader som skal være dekket av en trafikkforsikring » ved å forby « bestemte former for begrensninger i dekningsområdet ». Det tredje motorvognforsikringsdirektivet oppstiller i artikkel 1 første ledd et krav om at forsikringen, med unntak for passasjerer i stjålet bil, skal « dekke ansvar for personskader som skyldes bruk av et kjøretøy, for alle passasjerer bortsett fra føreren. »

Høyesterett refererer deretter fra EFTA-domstolens uttalelse, der det legges vekt på at de tre direktivene, sett i sammenheng, « setter grenser for i hvilken utstrekning forsikrere kan påberope kontraktsbestemmelser eller nasjonale lovbestemmelser om erstatningsansvar for helt å utelukke visse tilfeller fra forsikringsdekning » (premiss 29).

Som et ytterligere tolkningsmoment til direktivene går Høyesterett gjennom EF-domstolens avgjørelse i Ferreira-saken (sak C-348/98) fra 14. september 2000, som primært gjaldt tolkningen av første og andre motorvognforsikringsdirektiv. EF-domstolen slår fast at formålet med de tre direktivene ikke er å « harmonisere erstatningsansvarsordningene i medlemsstatene » (premiss 23). Medlemsstatene kan « frit (...) fastsætte, hvilken erstatningsansvarsordning der skal gælde (...), men (...) er forpliktete til å sikre, at erstatningsansvar, der er gjældende i henhold til deres nasjonale ret, er dekket af en forsikring i overensstemmelse med de tre direktiver » (premiss 29).

På denne bakgrunn må direktivene etter Høyesteretts oppfatning forstås slik at betingelsene for at det skal oppstå et erstatningsansvar ikke reguleres, men at « direktivene krever, (...) at et ansvar som måtte oppstå, skal være dekket av en forsikring. » I tillegg stiller direktivene opp minstekrav til hvem som skal dekkes av forsikringen, minstekrav som « de enkelte medlemsstatene ikke [kan] fravike ved begrensende bestemmelser i nasjonal erstatningsrett. » Når det gjelder passasjeransvaret, krever EØS-retten, « når ansvarsgrunnlag foreligger, (...) at den nasjonale forsikringsdekning for skade på passasjerer ikke begrenser omfanget av skadedekningen ». Denne forståelsen gir etter Høyesteretts oppfatning « ikke (...) grunn til å fravike EFTA-domstolens rådgivende uttalelse. »

Idet statene etter Ferreira-saken står fritt til å bestemme « erstatningsansvarsordningen », finner Høyesterett at direktivene ikke vil være til hinder for avkorting på grunn av skadelidtes medvirkning. Dersom bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b kan anses som en medvirkningsregel, vil den således kunne begrunne avkorting. Høyesterett er imidlertid enig med EFTA-domstolen i at bestemmelsen ikke er noen medvirkningsregel, men et unntak fra forsikringens dekningsområde, og at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b dermed er i strid med de tre motorvognsforordningsdirektivene.

Retten tilføyer at bilføreren vil ha « ansvar etter vanlige erstatningsregler » overfor Finanger, eventuelt redusert for skadelidtes medvirkning. Det er etter Høyesteretts vurdering ikke nødvendig at skadevolder er erstatningsansvarlig for at forsikringsplikten skal inntre, men den « motstrid som EFTA-domstolen slår fast i sin uttalelse, vil også kunne begrunnes med at det er til stede et slikt personlig ansvar. »

Sakens kjerne - motstridsspørsmål

Motstriden mellom bilansvarsloven og motorvognsforordningsdirektivene setter forholdet mellom ikke-gjennomførte EØS-rettsakter og intern norsk lovgivning på spissen. Motstriden kan tenkes løst på tre ulike måter: ved å gi direktivene direkte virkning og forrang, ved å tolke bilansvarsloven i samsvar med direktivene eller ved å gi bilansvarsloven forrang.

Direkte virkning og forrang

I EØS-avtalen artikkel 7 heter det at « en rettsakt som tilsvarer en EØF-forordning skal som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden » og at « en rettsakt som tilsvarer et EØF-direktiv skal overlates til avtalepartenes myndigheter å bestemme formen og midlene for gjennomføringen ». På denne bakgrunn slår Høyesterett kort fast at « verken direktiver eller forordninger har direkte virkning i norsk rett. »

Høyesterett viser til at forrangsregelen i artikkel 2 i EØS-loven bare gjelder for bestemmelser som tjener til å oppfylle Norges EØS-rettslige forpliktelser, og slår fast at bestemmelsen ikke vil være anvendelig i denne saken, som gjelder ikke-gjennomførte forpliktelser. Lovgiver la i 1992 feilaktig til grunn at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b var i samsvar med motorvognforordningsdirektivene og foretok derfor ikke den nødvendige gjennomføringen av direktivene.

Lojalitetsplikten

Både prinsippet om direktivkonform fortolkning og presumsjonsprinsippet må etter førstvoterendes syn ses på bakgrunn av EØS-statens lojalitetsplikt overfor Fellesskapet. Denne særlige lojalitetsplikten har fått en rekke utslag. For det første krever EØS-avtalen artikkel 3 at avtalepartene « skal treffe alle generelle eller særlige tiltak som er egnet til å oppfylle de forpliktelser som følger av denne avtale ». For det andre viser førstvoterende til fortalens bemerkninger om å « nå frem til og opprettholde en lik fortolkning og anvendelse av » EØS-avtalen. For det tredje viser han til avtalens artikkel 6, som krever at EØS-rettens bestemmelser skal tolkes i samsvar med EF-domstolens relevante avgjørelser truffet før EØS-avtalen ble undertegnet, og uttaler at dette også må gjelde alminnelige tolkningsprinsipper, som for eksempel prinsippet om direktivkonform fortolkning. Han viser videre blant annet til at EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen etter ODA-avtalen artikkel 3 skal ta « tilbørlig hensyn » til EF-domstolens senere avgjørelser.

Direktivkonform fortolkning

Prinsippet om direktivkonform fortolkning er utviklet gjennom flere avgjørelser fra EF-domstolen. Førstvoterende viser særlig til Dori-saken (sak C-91/92), der EF-domstolen uttalte at den nasjonale domstol « ved anvendelsen av nasjonale rettsforskrifter, hvad enten de er ældre eller

ynge end direktivet, er forpliktet til, i videst mulig omfang, at fortolke dem i lys af direktivets ordlyd og formål » (premiss 26).

Videre trekkes Wagner Miret-saken fram (sak C-334/92), der de spanske myndighetene ikke hadde funnet det nødvendig å endre nasjonal rett for å gjennomføre et direktiv. Domstolen uttalte i saken at prinsippet « gjør sig i særlig grad gældende for en national retsinstant, såfremt en medlemsstat (...) har antaget, at de tidligere gældende nationale retsforrifter var i overensstemmelse med det pågældende direktivs krav » (premiss 21, sitert av annenvoterende). EF-domstolen fremhevet videre at « det synes å fremgå af forelæggelseskendelsen, at de nationale retsforrifter ikke kan fortolkes paa en maade, der er i overensstemmelse med direktivet » (premiss 22).

Førstvoterende oppsummerer gjennomgangen av EF-domstolens avgjørelser slik at « prinsippet om direktivkonform fortolkning ikke kan strekkes så langt at klar motstrid mellom nasjonal rett og EØS-retten kan tolkes bort », og at det « ikke er holdepunkter for at prinsippet (...) går lenger enn presumsjonsprinsippet i norsk rett.» Han drøfter derfor i fortsettelsen bare presumsjonsprinsippet.

Presumsjonsprinsippet - flertallet

Spørsmålet er om presumsjonsprinsippet, prinsippet om at norsk rett antas å være i samsvar med våre folkerettslige forpliktelser, kan medføre at bortfallsregelen i bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b kan tolkes slik i tråd med motorvognforsikringsdirektivene. Prinsippet gjennomslagskraft vil etter førstvoterendes syn avhenge av « karakteren av de aktuelle folkerettslige forpliktelser og av hvilket rettsområde som den nasjonale rettsregel er knyttet til. »

Førstvoterende legger til grunn beskrivelsen av presumsjonsprinsippet i forarbeidene til EØS-loven (Ot.prp. nr. 79 (1991-92)), der det heter at « norske domstoler må forventes å utnytte alle de muligheter som anerkjente prinsipper for tolkning og anvendelse av rettsregler gir, for å unngå et folkerettsstridig resultat.» Departementet antar videre at « bare dersom Stortinget helt klart har gitt uttrykk for at en lov skal anvendes på en viss måte uten hensyn til om dette er i strid med internasjonale forpliktelser, eller dersom vedkommende lovbestemmelse ellers ville vært helt uten innhold, vil norske domstoler føle seg tvunget til å anvende loven i strid med folkeretten. »

Med dette utgangspunktet vurderer førstvoterende det foreliggende motstridsspørsmålet. Både EØS-retten sterke lojalitets- og konformitetskrav og lovgivers forutsetning om at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b var i samsvar med EØS-retten, tilsier etter førstvoterendes syn at presumsjonsprinsippet gis ekstra gjennomslagskraft.

Etter flertallets syn vil likevel « ordlyden i bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b [sette] (...) en grense for anvendelsen av presumsjonsprinsippet ». Førstvoterende legger særlig vekt på at EØS-avtalen ikke var ment å skulle innebære noen myndighetsoverføring til EØS-organer. Etter hans syn ville en tilsidesettelse av lovens bestemmelse innebære at ikke-gjennomførte direktiver « nærmest (...) gis direkte virkning med forrang fremfor formell lov.» En tilsidesettelse vil etter dette synet « gå lenger i retning av direktivkonform tolkning enn det som kreves etter EU-retten ved motstrid mellom nasjonal rett og direktiver ».

Et ytterligere argument som tilsier at ordlyden i bilansvarsloven § 7 tredje ledd ikke kan tolkes bort, og som førstvoterende tillegger « vesentlig betydning », er at bestemmelsen i bilansvarsloven regulerer rettsforholdet mellom private parter. Presumsjonsprinsippet har da ikke « den samme gjennomslagskraft » som ved inngrep fra det offentlige.

Flertallet finner ikke, slik som mindretallet, grunn til å legge vekt på at lovgiver trolig ville ha opphevet bestemmelsen i 1992 dersom rekkevidden av direktivene hadde vært kjent. Lovgiveren må selv rette opp en slik feilvurdering ved lovendring.

Flertallet kommer etter dette til at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b ikke ved hjelp av presumsjonsprinsippet kan tolkes i samsvar med motorvognforsikringsdirektivene. Det finnes da ikke grunnlag for å fravike bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b slik bestemmelsen ble tolket av

Høyesterett uten at EØS-retten ble trukket inn. Flertallet frifinner derfor Storebrand for krav etter bilansvarsloven.

Presumsjonsprinsippet - mindretallet

Mindretallet har en annen forståelse av presumsjonsprinsippet rekkevidde. Annenvoterende tar utgangspunkt i de særlige homogenitetshensynene som spiller inn på EØS-rettens området. Han fremhever at ikke bare interne, men også internasjonale rettskilder kan ha større vekt enn lovteksten i et konkret tilfelle. Departementets utgangspunkt om at presumsjonsprinsippet ikke kommer til anvendelse der lovbestemmelsen blir helt uten mening, kan derfor etter mindretallets syn ikke utgjøre en absolutt grense.

Annenvoterende finner at særlig tre hensyn vil være avgjørende for presumsjonsprinsippet rekkevidde: respekten for lovgiver, ønsket om å hindre folkerettsbrudd og hensynet til forutberegnelighet og innrettelse. Respekten for lovgiver tilsier normalt at en klar ordlyd ikke kan bortfortolkes, men dette hensynet har liten vekt når lovgiver, som her, har ment å gjennomføre direktivet. Annenvoterende legger vekt på at bilansvarslovens bestemmelse ganske sikkert ville blitt endret dersom lovgiver hadde vært klar over den rette forståelsen av direktivene i 1992. Hensynet til å unngå folkerettsbrudd trekker klart i retning av å følge direktivene. Det tredje momentet, hensyn til forutberegnelighet og innretning, tilsier vanligvis at ordlyden ikke fravikes. Etter annenvoterendes syn er likevel dette hensynet av « begrenset betydning » i nærværende sak, blant annet fordi « forutberegneligheten [er] nokså kompleks og rettskildebildet sammensatt » innen EØS-retten.

Annenvoterende kommer etter dette til at ordlyden i bilansvarsloven må vike for de ikke-gjennomførte EØS-direktivene, slik at Finanger har krav på erstatning.

Medvirkning - mindretallet

Fordi annenvoterende kommer til at Finanger har krav på erstatning, vurderer han videre om erstatningen skal avkortes på grunn av medvirkning til egen skade etter bilansvarsloven § 7 første ledd. Han viser til premiss 34 i EFTA-domstolens avgjørelse i Finangersaken, som legger til grunn at « en reduksjon av erstatning på grunn av medvirkning må være mulig i unntakstilfelle. Men de prinsipper som er slått fast i motorvognforsikringsdirektivene må respekteres. »

Annenvoterende legger til grunn at Finanger har utvist « klar uaktsomhet » og finner etter en helhetsvurdering å avkorte erstatningen med 30 prosent.

Konklusjon

Høyesterett konkluderer med at Storebrand frifinnes.

Kommentarer

Høyesterett har i Finangersaken tatt stilling til sentrale EØS-rettslige og folkerettslige spørsmål, som vi her vil kommentere. Mange av spørsmålene er knyttet til forholdet mellom ikke-gjennomførte folkerettslige forpliktelser (direktivene) og intern norsk rett og har derfor også interesse utover EØS-retten.

Høyesterett kommer til samme resultat som EFTA-domstolen i dens rådgivende uttalelse, og slår fast at bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b er i strid med EØS-retten. Samferdselsdepartementet ga i Ot.prp. nr. 26 (1999-2000) uttrykk for at EFTA-domstolens uttalelse gjør det nødvendig å endre bilansvarsloven. Etter Høyesteretts avgjørelse har Justisdepartementet sendt ut et høringsnotat med forslag til lovendring. Passasjerer som sitter på med en alkoholpåvirket fører, vil etter forslaget bare kunne få redusert utbetaling som følge av medvirkningsregelen i bilansvarsloven § 7 første ledd.

Det er interessant å merke seg at Høyesterett tillegger EFTA-domstolens rådgivende uttalelser « vesentlig vekt », men at Høyesterett samtidig har en selvstendig rett og plikt til å vurdere de

EØS-rettslige spørsmålene. Samtidig slår Høyesterett ikke overraskende fast at verken direktiver eller forordninger har direkte virkning i Norge. Direktiver som ikke er korrekt gjennomført, kan derfor bare få betydning for tolkningen av den nasjonale regel, slik tilfellet er med andre folkerettslige forpliktelser.

Høyesterett legger til grunn at forsikringsplikten inntreder både hvis føreren har et personlig erstatningsansvar overfor passasjerene og i tilfeller der det ikke foreligger et slikt ansvar. Denne sonderingen er imidlertid noe uklar i Høyesteretts premisser og er heller ikke avgjørende for resultatet. Som Justisdepartementet skriver i det nevnte høringsnotatet, kan det på dette punktet også være vanskelig å forene alle uttalelsene i EFTA-domstolens avgjørelse i Finanger-saken med EF-domstolens formuleringer i Ferreira-saken. Som begrunnelsen for å endre bilansvarsloven § 7 tredje ledd, legger departementet til grunn som det sentrale at « føresegna kan føre til at trafikktrygdaren er utan ansvar overfor skadeliden passasjer, sjølv om eigaren eller føraren har ansvar etter vanlege skadebotreglar. Trafikktrygdinga vil i et slikt tilfelle ikkje dekke heile det underliggjande erstatningsansvaret. Dette vil vere i strid med direktiva, både etter EF-domstolen og EFTA-domstolen si tolking. »

Høyesteretts flertall legger til grunn at det norske presumsjonsprinsippet går like langt som prinsippet om direktivkonform fortolkning i EØS-retten, men tar ikke stilling til om prinsippet om direktivkonform fortolkning går like langt i EØS-retten som i EU-retten. Mindretallet legger imidlertid til grunn at prinsippet har samme rekkevidde i EØS som i EU.

Særlig sentralt i Høyesteretts dom står behandlingen av presumsjonsprinsippet. Det synes å være enighet i Høyesterett om at presumsjonsprinsippet har ekstra gjennomslagskraft innen EØS-retten, selv om det er uenighet om hvor langt prinsippet rekker. Flertallet synes generelt å legge til grunn at presumsjonsprinsippet ikke slår gjennom ved klar motstrid, selv om motstriden skulle være ubevisst.

Høyesterett sonderer mellom betydningen av avgjørelser fra EF-domstolen avsagt før og etter undertegningen av EØS-avtalen i 1992, jf. EØS-avtalen artikkel 6 og ODA-avtalen artikkel 3. Det er imidlertid ikke lett å se denne forskjellen i drøftelsen av de enkelte avgjørelsene, selv om spørsmålet ikke kommer på spissen. Det kan bemerkes at mindretallet skriver at « norske domstoler » etter ODA-avtalen artikkel 3 plikter å ta tilbørlig hensyn til nyere praksis fra EF-domstolen, selv om bestemmelsen formelt bare retter seg til EFTA-domstolen og EFTAs overvåkingsorgan.

Høyesterett flertall vurderer ikke om staten er erstatningsansvarlig overfor Finanger for feilaktig gjennomføring av direktivene. Heller ikke mindretallet tar stilling til Finangers eventuelle erstatningskrav, men annenvoterende kommer likevel med flere uttalelser om statlig erstatningsansvar for manglende eller feilaktig gjennomføring av direktiver.

For det første siterer mindretallet fra Sveinbjørnsdottirsaken (sak E-9/97), som er den uttalelsen der EFTA-domstolen legger til grunn et statlig erstatningsansvar. Videre heter det i mindretallets votum om bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b: « Og dersom regelen ikke oppheves, vil resultatet bli at personer i Veronika Finangers situasjon (...) vil kunne kreve erstatning fra staten fordi den har unnlatt å gjennomføre direktivene. » Tanken synes å være at det vil utløse erstatningsansvar dersom staten ikke endrer særregelen i bilansvarsloven § 7 tredje ledd bokstav b nå som det er slått fast at bestemmelsen er i strid med EØS-direktivene. Om Finanger selv har krav på erstatning etter EØS-reglene, er kanskje mer uklart, idet det kreves at statens manglende gjennomføring på ulykkestidspunktet utgjorde et tilstrekkelig kvalifisert brudd på forpliktelsene etter EØS-avtalen.

Høyesterett behandler også spørsmålet om utbetaling til Finanger under en passasjerulykkesforsikring. Høyesterett kommer under dissens 8-7 til at Finanger opptrådte grovt uaktsomt, slik at vilkårene for avkorting etter lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler § 13-9 er til stede. Avkorting ble foretatt med 30 prosent.

Finangersaken er tidligere omtalt en rekke ganger i EuroRett, se for eksempel nærmere omtale av EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i nr. 19/1999. Se dessuten omtale av Ferreira-saken fra EF-domstolen i nr. 14/2000.

(Ref: HR-2000-49-B, nr. 55/1999)

Sist oppdatert 5. nov 2012

